

Merhaba

Yaşamış olduğumuz coğrafyanın tarih boyunca neredeyse aralıksız süren çalkantılarını son günlerde daha yoğun hissederken ülkemizin de barış ve huzur dolu daha aydınlık günlere doğru yol alacağı hayalimi sizlerle paylaşarak dergimizin önyazısına başlıyorum.

Tarih boyunca insanlar yaşamlarını tehdit eden sağlık sorunlarına karşı mücadele ettiler. Akıl sağlığı yerinde olan hiç kimse kendisini hasta edecek bir durumla isteyerek karşı karşıya kalmak istemez. Ancak bu durumun bir istisnası vardır ve bunun “Bağımlılık hastalığı” olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü tüm diğer hastalıklarda hastalar iyileşmek isterler ve hastalık yapan etmenden uzak durmaya çalışırlar. Halbuki bağımlılık için durum böyle değildir. Her türlü kayıplarına rağmen bağımlıların sadece yüzde 10’luk küçük bir bölümü tedavi olmak isterler. Diğerleri ise kafalarını kuma gömmeyi ve hastalıklarını küçümsemeyi ya da inkar etmeyi tercih ederler.

Çoğu zaman bu hatalı davranışa birinci derece yakınları da eşlik ederler ve hastalığı görmezden gelirler. Bu duruma kişisel ve kültürel etmenler, toplumsal tutumlar neden olabileceği gibi hastanın çeşitli nedenlerle başvurduğu hekimlerin alkol veya uyuşturucu yoğun kullanımının ancak tıbbi tedavi ile vazgeçilebilecek bir durum olduğunu bilmemeleri neden olabilir. Ayrıca bağımlılık genetik yükü yüksek olan bir hastalık olduğu için hasta yakınında da görülme olasılığı yüksektir.

Özellikle son yıllarda tıp bilimindeki hızlı ilerlemeler sayesinde başta geçmiş dönemlerin en önemli toplum sağlığı problemi olan enfeksiyon hastalıklarında olduğu bir çok alanda da daha yüz güldürücü tedavi olanaklarını sağlamaktadır. Hangi hastalığın tedavisinde olursa olsun hastanın tedavi olmayı istemesi ilk ve önemli şarttır. Ancak bağımlılıkta ekseriyetle hasta tedavi olmayı istememektedir. Bu durum bağımlı sayısının yıllar içerisinde artmasına neden olmaktadır. Aslında

ülkemizde belki de en çok gözden kaçan ve en az tedavi edilen sağlık sorunu bağımlılıktır. Bu durumun belki de en önemli nedeni psikiyatristlerin de ciddi bir kısmının dahil olduğu hekimlerin çoğunun bağımlılığı bir hastalık olarak değil kullanıcıların karakter zaafiyeti olarak görmeleridir.

Tabii şunu da unutmayalım ki bağımlı sayısının artmasına neden olan en önemli etmen bağımlılık yapan maddelerin ticari değeridir. Hepimizce bilindiği gibi bu maddeler çok yüksek kar oranları ile satıldıkları için her zaman artan şekilde pazarlanmaktadır. Her ne kadar çoğu yasal olarak satılmasa da yaygın olarak yapılan yanlış bilgilendirme içeren propagandalar ile özellikle gençler bu maddeleri kullanmaya teşvik edilmektedirler. Bu yanlış bilgilendirmeler ile gençler kullandıkları maddelerin etkisinde mutluluk, huzur, rahatlama, aldırma, neşe, eğlence ve hatta kolay seks yaşayacaklarını sanırlar. Bunlara ulaşmak için de gençler maddeleri rahatça kullanırlar. Bizse bu gerçek dışı ve aldatmacalar içeren propagandaları anlatan şarkıları, kitapları, resimleri, filmleri, söylentileri her yerde her zaman okur, duyar, izler ve takip edebiliriz. Bazen bir gazete haberi, bazen bir televizyon filmi, bazen bir arkadaş sohbeti, bazense yanlış yazılan bir doktor reçetesi ile bunlarla karşılaşabiliriz.

Ülkemizde yapılan çalışmalara göre son yıllarda madde kullanım yaygınlığının giderek arttığı söylenebilir. Ancak yine de Avrupa ülkeleri veya Amerika Birleşik Devletleri ile karşılaştırıldığında madde kullanım yaygınlığının daha düşük olduğu dikkat çekicidir. Ama son günlerde meslek pratiğimizde karşılaştığımız çok sayıda bağımlı hasta nedeni ile bu bilginin de artık geçerliliğini kaybettiğini düşünmekteyim.

Evrensel olarak uyuşturucu sorunu tartışmasında, dengeli ve kanıt esaslı bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Bu kanıtları ülkemizden yeterince temin etmek ne yazık ki mümkün olmadığı için

burada tahminlerime yer vermek zorunda kaldım. Her ülke gibi biz de karşı karşıya olduğumuz uyuşturucu sorununun ayrıntılarının farkında olmalıyız ve vatandaşlarımız için en fazla faydayı sağlayabileceğine inandığımız girişimler için kararları almalı, öncelikleri belirleyip harekete geçirmeliyiz. Ayrıca ülkemizde uyuşturucu kullanımını azaltmak için de diğer ülkelerle bilgi paylaşımı yaparak işbirliğine girmeliyiz. Aksi halde her geçen gün hızla artan uyuşturucu kullanımı ülkemizi saracaktır.

İnsanlar, alkol ve uyuşturucuları telafisi mümkün olamayacak kişisel ve sosyal kayıplara rağmen kullanıyorlar. Hapse girme, eşlerinin kendilerini terk etme, çocuklarının ellerinden alınma olasılıkları veya ciddi sağlık ve ekonomik sorunlar çoğunlukla kullanmaktan vazgeçme nedenleri olamıyor. Bu durumlar bağımlıların böyle şeyleri önemsemedikleri anlamına gelmiyor. Aksine çok önemsiyorlar. Bunun anlamı bağımlıların beyinlerinde temel bazı şeylerin dönüşüme uğradığıdır. Bu dönüşüme uğrayan şeyler son yirmi yıldır bilim adamlarınca araştırılmaktadır. Özellikle görüntüleme tekniklerindeki büyük ilerlemeler sayesinde araştırmacılar beynin tam anlamıyla içine girdiler ve onun bağımlılık esnasında ve iyileşme döneminde neye benzediğini anladılar. Günümüzde görüntüleme çalışmalarına, yeni geliştirilen teknolojilerle insan ve hayvanlarda yapılan genetik ve biyokimyasal çalışmaların eklenmesi sayesinde bağımlılık daha iyi anlaşılır hale gelmiştir. Böylece alkol ve uyuşturucu bağımlılığının gelişimi ile ilgili beyin mekanizmalarının parçalarını birleştirmeye başlanmıştır. Keşfedilen şey bağımlılığın ilerleyen, kronik ve tekrarlayan bir beyin hastalığı olduğudur.

Bilimsel ilerlemeler sayesinde artık değişik tedavilerin başarı düzeyi hem nesnel biçimde ölçülebiliyor hem de klinik olarak ne işe yaradıkları kanıtlanabiliyor. Böylece daha etkili yeni tedavilerin geliştirmesi mümkün olacaktır. Bu çığır açıcı dönüşüm; bağımlılık sorunu ile

ilgili ahlakçı açıklamaları bir kenara atma ve bağımlıların kaderini belirleyen cezalandırıcı dışlamaya bir son verme umudu taşıyor. Hastalığın gerçek niteliği çok iyi biçimde ortaya kondukça artık bağımlılardan da bu sorunu tek başlarına göğüslemeleri beklenmeyecektir.

Bu yeni anlayış tüm bağımlılara şimdiden bile yardımcı olmaya başlamıştır. Bilim adamlarının çalışmaları sayesinde bağımlılık yüzünden zarar görmüş beyinlerin onarılabileceği anlaşılmaktadır. Bu tedaviler birden fazla deneme gerektirebilir. Büyük ihtimalle kolay da olmayacaktır. Ancak bu yapılabilir. Belki de en şaşırtıcı bilgi, yeni ilaçların beyni normal işleyişine kavuşturabileceği ve belli uyuşturuculara ve alkole yönelik arzuyu kontrol edebileceği veya gidereceği bilgisidir. Böylece günümüzde uygulanan yeni ilaçlar ve tedavi yöntemleri sayesinde bağımlılar ve ailelerinin çoktan kaybettikleri umutlar yeniden geri dönmeye başladı.

Başta alkol ve uyuşturucu kullanımı olmak üzere bağımlılık hakkında her türlü bilimsel çalışmanızı yayınlatabileceğimiz dergimizin yayın hayatına vermiş olduğu 5 yıllık aradan sonra 2. sayısını da zamanında yayınlamanın mutluluğu içindeyiz. Ayrıca dergimizin yeni web sitesi www.bagimlilikdergisi.net adresinde yayına açılmıştır. Bu sayımızda 4 araştırma, 2 derleme ve 2 olgu sunumu yayınlıyoruz. Geçen sayımızda 64 olan sayfa sayımız da bu sayıda 80'e ulaşmış bulunmaktadır. Yani her yeni sayı ile içeriğimizi daha güçlendirerek yayın hayatına devam etmeyi hedeflemekteyiz. Ancak bu hedefe ulaşabilmemiz için sizlerin aralıksız desteğinize olan ihtiyacımızı tekrar dile getirmekte de fayda görmekteyim. Lütfen daha fazla çalışmanızı bize yayınlanması için gönderin.

Saygılarımla

Prof. Dr. Ö. Ayhan KALYONCU
Editorial Komite Adına